

Izhaja vsak torek, četrtek in sobota. — Cena: Za celo leto 56 K, za pol leta 28 kron, za četrt leta 14 K, za 1 mesec 5 kron. Posamezna številka stane 60 vinarjev. Na plemenite naročbe brez pošiljave denarja se ne moremo oziirati. Naročniki naj pošiljajo naročnino po poštni nakaznici. Reklamacije glede lista so poštno proste. Ne-razširjeni dopisi se ne sprejemajo. Na dopise brez podpisa se ne ozira.

# NOVA DOBA

Uredništvo in upravnništvo se nahaja v Zvezni tiskarni v Celju, Strossmayerjeva ulica št. 3. Oglasi se računajo po porabljenem prostoru in sicer: za navadne oglase po 45 v od 1 mm, za poslana, naznanila občnih zborov, naznanila o smrti, zahvale itd. 75 v od 1 mm, za reklamne novice med tekstom 3 K od vrste, Mali oglasi (največ 4 vrste) 6 K. Pri večkratnih objavah popust. Rokopisi se ne vračajo. Telefon št. 53

IZDAJA IN TISKA ZVEZNA TISKARNA V CELJU.

ODGOVORNI UREDNIK VEKOSLAV SPINDLER.

## Meščani in delavstvo.

Naznanjajo zmagovito vojsko buržoaziji t. j. meščanom, nedelavskim vrstam in strankam. To vojsko oznanjajo socialisti vseh barv in stopenj. Oni stopnjujejo boj celo do psovka, da bi se ljudje sramovali biti meščani.

Ni v tem nespornost?

Ni v tem zlasti pri Marxistih nespornost? Marx je učil, da človeška zgodovina od začetka civilizacije ni nič drugega, kot stalni boj dveh razredov. Razreda delavskega ljudstva in bogatega razreda; zaslužjenega razreda in razreda, ki v različnih formah socialno in politično obvlada državo, ima moč in navlado nad delajočimi. V novi dobi se imenujeta ta dva nasprotujoča si razreda: proletarci in kapitalisti. Marx je prerokoval, da se bo prepad med tema razredoma tako razširil, da se bodo nekega dne polastili kapitalisti vsega kapitala, da bo kapital požrl in pogotil srednje stanovalce, ki še životarijo med proletarci in kapitalisti. Potem pa pride katastrofa, ta grozna socialna revolucija, v kateri bo pokopan kapitalizem in bo vzrastle na njegovem grobu komunizem.

Kje je pri Marxu boj proletarijata proti buržoaziji? Ni ga tam, kajti buržoazija ni razred kapitalistov. Masaryk razlaga v »Socialnem vprašanju«, kaj je pravil Marx o buržoaziji: »Buržoazija in meščanstvo niti nista enotni razred — faktično je to cela hierarhija interesov, razredov in podrazredov. Interesi pa so zelo različni, neenaki in nezdružljivi. (Mali obrtniki: Kapitalisti; kmet: veleposestnik.) V resnici danes pravzaprav niti nimamo buržoazije v tem smislu, kakor govori o njej Marx. Nekaj časa so imenovali francoski socialisti s to besedo gotovo politično moč, katere pa danes tudi ni več na Francoskem, niti drugod. Danes je buržoazija oziroma meščanstvo nekaj čisto drugega. Dokaz temu je Marx sam. V svojem »Kapitalu« želi ne govoriti o buržoaziji sploh, ampak o kapitalistu; buržoazni razred je reduciran na kapitaliste, nasproti si stojijo kapitalisti in proletarci.

Dolgoletna izkušnja nam kaže, da se človek od naših socialistov zelo težko pouči o socializmu. Kdor ne seže k tujim knjigam, ta niti ne razume govorov. In člankov naših domačih socialistov, kaj je sploh socializem, veliko manj pa, katerega socialističnega katekizma, katere forme in katere sestave se ravno držal n. pr. socialno-demokratska stranka: enkrat je to kolektivizem, drugič komunizem, enkrat revolucija, drugič evolucija.

## Nekaj dobrih nasvetov,

(onim, ki so jih potrebni).

Vinko V. Gaberc.

Konec.

Družbi, ki igra na karte, se priklopi kot večak in spremljaj tarokiranje. Ko se ti zdi primerni, izjavi z nedvoumno izrazi nezadovoljnost svojemu igralcu in mu kar v brk povej, da še nisi videl tako neumne igre. Gotovo ti bodo vsi hvaležni za opazko. Ko si dal kvartoprimcem čutiti svojo zmožnost, pojdi k šahistom. Neopažen in nepoznan sedi tam k zamišljenim igralcem in zasleduj igro s početka molče kot »zaprisežen kibic«, pa porabi čimprej ugoden trenutek, da strmečim tujcem objaviš, da bi ti bil tako storil in tako in potem tako. Opirali bodo usta in požirali slino, pa mislili, da je došel k njim incognito kak Vidmar, Lasker ali Rubinstein. Če pa sam igraš, pa jim tolmači vsako potezo s posebnim ozirom na teorijo in internacionalno konvencijo. Zelo zadovoljni bodo s teboj, če boš življal kako arijo iz kake že bolj znane operete ali če boš kaj mrmral kakor v halucinaciji. Nekateri imajo baže tudi zelo radi, če prijemaš za figure in jih zopet spuščáš, ali celo že, če protivniku vzameš figuro, pa jo znova postaviš. Posebno drago bo igralcu in vsemu navzočemu občinstvu, če vzklikneš zdaj pa zdaj in zakličeš kak »živjo« ali »na zdar«

ja, enkrat Bernstein, drugič Kautsky, tretji komunistični manifest z diktaturo proletarijata. Pri tem kaosu je toraj razumljivo, da je sovražnik naših socialistov — buržoazija; a ne samo buržoazija, ampak tudi inteligenca, ki ni ravno v vrstah socialistične stranke. Merežkovsky, tudi od socialistov priznani pisatelj, je lani proti temu protestiral, rekoč: »Iz vseh demagogičnih laži je najgrše zasmevanje inteligenca z »buržoajem«. Cela evropska kultura, umetnost, znanost, družba, renesanca, revolucija, tudi sam socializem, to vse so dela te buržoazije.«

Če ostanemo pri besedi buržoazija kot imenu onih razredov, ki so stali med plemstvom in delavstvom, najdemo stalno in naravno zvezo med buržoazijo ter ljudstvom (v ožjem pomenu besede). Leta 1867 je bil n. pr. sprejet princip internacionalne: »Delavci bodo podpirali buržoazije v boju za politično svobodo, buržoazija pa bodo podpirali delavski razred, da se gospodarsko osvobodijo.« S tem so hoteli reči, da se tudi delavec zanima za politične svobode, da pa ima buržoazija večjo zmožnost za politični boj s cesarstvom in aristokracijo, ker jo je vodila inteligenca.

Buržoaziji je ostalo vedno vodstvo v boju za občansko in politično svobodo in njene uspehe je uživalo delavstvo. Buržoazija se ni v najvažnejših vprašanih demokracije in napredka nikdar orientirala navzgor k aristokraciji, ampak navzdol k ljudstvu. Ona je bila nositeljica liberalizma, ga je s časom premagala in spremenila v demokratizem, v katerem so bile socialne reforme in včasih prava podpora socializmu. Tega tudi Marx ni zanikal. Četudi so buržoazni nasprotniki socializma često odkrivali zablode socialističnih nauk, radi tega vendar niso bili tuji ljudskemu trpljenju. Saj je Marx sam navedel v svojem »Kapitalu« primere, kako so tovarniški nadzorniki in razni uradniki delali dobre zakone in razne ukrepe za delavce. In tudi Masaryk, ki je sicer zavračal Marxizem, je pripoznaval večino delavskih zahtev za upravičene, in to politične, kot socialne. In kako bi nazvali odločen in brezobziren boj Wilsona l. 1912 proti tiraniji kapitalizma? Masaryk in Wilson spadata med meščane, pa nobeden ni bil socialist. Bila pa sta demokrata. Po njihovem nazoru ne more biti država samo pod vladstvom enega razreda, ne kapitalističnega in ne delavskega, ker noben razred ne more sam razumeti zahtev velike družabne celote.

Politično mora biti buržoazija oproščena očitka, da bi delala proti delavskim

ali tako dalje. To bo vedno znak, da smatraš svojo potezo za duhovito. In če si potem izgubil, pa kratko malo reci, da danes nisi razpoložen.

Ob biljaru bo pa dobro, če se včasih vležeš na mizo z vsem telesom, včasih se pa zelo podaja, če iztegneš pri sunku svoj dolgi krak od srede lokala pa do stene. S tem sicer zapiraš promet, a kaj za to: Gost naj ne hodi s svojega mesta, pristni natakari pa je itak vajen skakanja.

Čim si prišel v kavarno ali kako čitalnico, glej da poloviš po vseh mizan vse časopise. In če bi ti to ne bilo mogoče, vsaj toliko pazi, da jih boš imel kakih sedem do dvanaest naedenkrat na razpolago. V celjski Narodni kavarni se bo to na primer lepo obnašalo. Ti boš imel vse v roki, kar je količkaj čitanja vredno, vsem drugim gostom pa ostanejo »Neues Wiener Journal«, »Grazer Tagblatt«, »Deutsche Grenzzeitung« in sličen šund in ilustrirana revščina iz Avstrije. — Če bi nato prišel kdo plaho k tvoji mizi in bi zaprosil za kak list, da bi ga čital — vsi gostje namreč niso analfabeti — iztegni svoj roko in jo kakor peračo široko položi na kup, češ, da rabiš vse za čitanje. A če si posebno milosrčen, mu reci, da bo »takoj«. In potem ga pusti čakati, da pozabi. Za slučaj pa, da bi kak nesramen piccóllo prišel poizvedovat za kakim časnikom, pa mrcino kar brejni. Prvi pogoj je, da ima gost v kavarni mir! Ko si torej

koristim. Toda buržoazija predstavlja kot družba trgovcev, obrtnikov, uradnikov, učiteljev vseh stopenj, zdravnikov, odvetnikov, inženjerjev itd. oni del narodne družbe, ki je delavna in izobražena, ki je nositeljica državnega in družabnega reda, ki je varuhinja demokratizma in stvariteljica ter varuhinja civilizacije. V buržoaziji je nagromadeno mišljenje in čustvovanje dvajsetih stoletij, ona predstavlja možgane in srce naše kulture, ker je mislila za vse in čutila z vsemi, ki so trpeli krivico. V sporu med kapitalom in delavstvom je bila in je pravična posredovalka. V njej ima glavno besedo inteligenca.

Boj na nož, ki so ga buržoaziji napovedali vodje delavstva, je torej nespornost. In samoobsebi se razume, da ta delavski boj ne bo končal s porazom buržoazije, kakor nam je danes po 70. letih tudi Marxovo prorokovanje samo dokaz velike zmote.

Iz češčine po dr. Herbenu priredil — n.

## Klerikalne trdnjave se rušijo ...

(«Tabor krščanskih ljudi» v Slovenski Bistrici — uničujoč klerikalni poraz.)

Slov. Bistrica 14. sušca 1920.

Za danes so sklicali klerikalci v veliko dvorano tukajšnje okrajne hranilnice velikanski »tabor krščanskih ljudi«. Za tabor so že prejšnjo nedeljo oznanjali v vseh cerkvah v okraju, danes pa je tukajšnji dekan kar naravnost rekel zbranim ovčicam s prižnice, da morajo vsi v dvorano okrajne hranilnice. Zbrale so se res iz cele okolice velikanske množice ljudstva in mi smo klerikalcem za to velikansko agitacijo iz dna srca hvaležni, kajti žela je napredna misel! To je bil drugi shod, ki so ga priredili klerikalci po prevratu. Prvega so pred meseci zbobnalji potom Marijinih družb in cerkvenih slavnosti, za tega so dvignili agitacijo pod krinko krščanskih kmetov. Laž pa ima vedno kratke noge in klerikalci, ti večni »prijatelji« kmeta, so se to pot še pred začetkom shoda razkrinkali. Na odru okoli predsedniške mize, so se namreč zbrali sami duhovniki, bogati mesar in bivši zagrizeni štajercijanec, ki je vsak teden v drugi stranki, zidarski mojster in najdebelejši človek v slovenjebistriškem okraju, Karol Stupan, gostilničar Peter Novak, ki vedno zmerja čez »oderuštvo« kmetov, zadnji steber slovenjebistriških klerikalcev, farni trgovec Pintar, ki ga vsi kmetje preklinjajo, pa je ostal za stra-

tako-le sam s seboj, lahko izjemoma tudi izrežeš ali iztrgaš kako notico ali oglas, ki te zanima. So tudi ljudje, ki imajo prelepe, bogate zbirke slik iz ilustriranih listov. To so prijatelji umetnosti, ljudje Hnega okusa.

Na ulici moraš stalno paziti, da te oni tam prej pozdravi. In če te znanec ni opazil, pa idi meni nič tebi nič mimo, tudi če bi se ga imel čohniti. Da bi ti koga prej pozdravljali? No, tega še ravno treba! Kaj bi pa ljudje rekli; posebno če si kaj več: na primer kak petrefakt, ki si zelo domišljja. — In ti si kot ženska še posebno dobro zapomni, da niti najboljšega znanca, ki te ni opazil, ne boš prijazno pozdravljala. Strašna je že sama misel taka! In pa — ljudje bi rekli, da nisi ... »milostljiva«. Pa tudi negodnemu dekletu se spodobi, da zaigra pri pozdravu nekoliko teatra. Zelo lepo učinkuje, če zavijaš samo nosek, ali če trenesi samo z očmi za pozdrav. To si bo takoj vsak mislil, da si kaj posebnega ...

Na političnem shodu je zelo umestno, če blekneš kako vmes. Ne treba ravno, da bi sledil izvajanjem govornika, dovolj je, da zavpiješ nepričakovano »živio« ali »škandal« ali kaj podobnega. Boš videl, kako se bo vse oziralo za teboj in še v listih bodo označeni tvoji medklici. Kmalu boš popularen.

V teatru pa glej, da prideš vsaj par minut prepozno. To zahteva bon ton. — Prosim te, ti da bi prihajal točno? Ha! —

žo pri vratih in je kmalu zginil, ko so kmetje začeli udrihati po vojnih dobičkarjih.

Shod je otvoril veleposestnik Zafošnik, ki pa ga poznamo doslej samo toliko, da je v celem okraju podpisal največ avstrijskega vojnega posojila, za jugoslovansko državno posojilo pa ni dal niti vinarja. Besedo je nato povzel neki mož, baže kmet Hlebič, ki so ga poslali k nam kranjski duhovniki. Pričakovali smo toraj, da bo govoril o kmečkih potrebah, mož pa je samo duhovnike slavil in ker o navzočih klerikalnih petelinih ni mogel nič dobrega povedati, ker jih vsi poznamo, je čenčal o Martinu Slomšku, ki pa bi gotovo iz groba protestiral, če bi vedel, kako današnji klerikalni lujskači zlorabljajo med ljudstvom njegovo pošteno ime. Možu je kmalu zmanjkalo sape in se je toraj umaknil »nadkmetu« revizorju Pušenjaku, katerega so hoteli klerikalci še zadnji čas poslati v Beograd namesto kmeta Roškarja. Vsaj od Pušenjaka smo pričakovali, da bo kaj pametnega povedal, ker vedno čitamo, da je vsako nedeljo na kakem shodu — Mož pa je tako neumne otrobe vezal, da so začeli kmetje ogorčeni ugovarjati, in nemir, ki se je začel že takoj ob začetku shoda, je vedno bolj in bolj naraščal. Kmetje so začeli gosposke kmete na odru pozivljati, naj pokažejo svoje žulave roke in povejo, kaj so storili za kmeta, gospoda pa je takoj vtaknila roke v žep — o deviška sramežljivost! —

Klerikalci so iz neštetihih polomij po drugih krajih to ljudsko ogorčenje že pričakovali in so zato naročili vojaško stražo, in so toraj zborovali pod senco bajonetov. Nastavili so tudi reditelje, katere pa so kmetje kljub straži bajonetov hipoma pograbili in so reditelji sami prvi zleteli na zrak. Zenske so začele kričati in bežati iz dvorane. Pušenjak pa je gospodom na odru še razlagal, da hoče ustanoviti za kmete v Slov. Bistrici tovarno za obleko, ker se na Pohorju pase nekaj ovc. Nesramni farbariji in budalosti so se smejali celo voditelji na odru. Ljudje pa se sploh niso več menili za oder, ampak so zahtevali, da dajo besedo tudi govornikom iz občinstva. Klerikalci so to takoj obljubili in prosili še nekaj časa miru. Nastopil je torej še »zaščitnik« in glavni zagovornik kmečkih koristi in organizator klerikalnih pretepačev, urednik Žebot. Komaj pa se je pokazal na odru, se je dvignil v dvorani naravnost vihar ogorčenja. Žebot je začel kričati, mesar Gril je žugal kmetom raz odra, pomagali so mu zidar Stupan, župnik Medved in bistriški dekan, pa vse sku-

In če si pri drami kje visoko na galeriji, moraš že skrbeti, da pozdraviš svojega znanca v parteru. Če ne drugače, pokličij ga na glas! Ko pa bo ob koncu tragedije na odru umiral junak, pokaži svoje umevanje razvoja dejanja in se zakrohota. Dočim se namreč večina občinstva zataplja v realnost življenja, moraš ti kot častna izjema pokazati, da čutiš, da je vse to le — »teater«. A ob koncu predstave ploskaj, ploskaj in ploskaj. Pravijo, da se zelo izdatno čuje, če se ploska s peščico in ne z dlanjo. Nekateri pa trde, da so najbolj navdušeno ploskali bijoč se z roko ob stegno. A ti gotovo najdeš še bolj primeren način za izražanje svojega zadovoljstva. Tudi ropotanje z nogami se lepo čuje.

V koncertu ali operi pazi na to, da boš mogel krepko vmes poseči. Pevec na odru naj si nikar ne domišljja, da mu ni para. Odkušljaj se nekoliko in samozvestno poprimi. To bo gledalo tvoje sedstvo, kaj se da napraviti iz oper kakor so n. pr. Rigoletto, Faust ali Onjegin! Kaka varianta več ali manj — ne škodl.

Vrhovno načelo v življenju ti bodi: »Mi sami in samo mi!« Če te bo rabil kdo, te poišče. Če boš pa ti koga potreboval boš pa iskal samo sebi enakega. In zato res ni treba, da bi se skušal prilagoditi drugim ljudem po pravilih civilizacije in socialnosti.



čaj ni nič pomagalo in Žebot je moral umolkneti. Kmetje so zahtevali besedo, klerikalci pa so takoj snedli objubo in shod zaključili. Ob grozovitem ropotu in kričanju so brali svoje resolucije, ki jih ni nihče slišal, samo pozneje smo od najbližje stoječih slišali, da so zahtevali med drugim tudi avtonomijo Slovenije, z duhovniško vlado seve. Ljudje pa so začeli navdušeno klicati: »Živijo Samostojna kmečka stranka, proč s klerikalci!« Shod se je toraj spremenil v velikansko protiklerikalno manifestacijo in bilo je značilno, da ni nihče od kmet dvignil glasu za klerikalne voditelje. Takšne polomije se Slov. Bistrica ni videla. Sedaj smo tem trdneje prepričani, da bo ljudstvo pri volitvah vsepovsod s klerikalci popolnoma pometlo. Kdor je bil do zadnjega časa zaslepljen, ta je gotovo danes izpregledal. Nobena krinka ne pomaga več, tudi prižnice ne in častiti gospodje se bodo morali vrniti čimprej nazaj v cerkev, če nečejo zgubiti med ljudstvom zadnjega zaupanja. Solnce vzhaja!

## Tudi inteligenca mora delati!

Resnica je, da so prišli celo ruski boljševiki do spoznanja, da je dandanes nujna potreba, da človek dela vsak dan čim več ur, da nateguje delovni čas, ne pa ga krajša. Listi so tudi že poročali, da so na Bavarskem upeljali za vse urade osemurno delo! Za take reforme se bomo morali tudi mi Slovenci zavzeti. Mi smo prišli v popolnoma nove razmere. Tem moramo zadostiti. To je le mogoče, ako vsak izmed nas na svojem mestu pridno in vestno dela. Tudi uradniško delo se mora reformirati. Tudi inteligenca mora svoje delo opraviti. Ne zadostuje, da so v uradu uradne ure na steno zaprsane, uradniki pa se za to ne brigajo, ampak zahajajo prepozno v urad, zapuščaajo prerano urad. Po naših uradih mora biti vzoren red, zaradi strank, pa tudi zaradi urada! Kjer še primanjkuje uradnika, ali uradnikov, morajo pač drugi, ki so, vzeti nekaj več dela na se! Razmere se bodo sčasoma zboljšale. Vendar se mora prepričati vsak nered. Mi ne moremo trpeti, da bi nam nasprotniki opravičeno oponašali, da po naših uradih vladajo balkanske razmere. Tu mora inteligenca vršiti celo svojo dolžnost, ne sme biti mlčna!

## Avstrijsko časopisje z izdajico dr. Ivica Frankom proti Jugoslaviji.

Naslednje vrste naj pojasnjujejo namen, ki ga nasledajo izdajci jugoslovanske edinstvenosti, kakor dr. Ivica Frank, Sachs i. dr.

Frank se je pred kratkim »mimogrede mudil« v Gradcu, kjer so ga seveda graški časnikarji pozdravili in povpraševali o njegovih nazorih in njegovem stremjenju. Seveda prinašajo sedaj s slastjo različne od Franka ujete besede in stavke po svoje zaokrožene z edinim namenom škodovati kolikor mogoče naši jugoslovanski konsolidaciji, našemu edinstvu. — V zadevi Habsburžanov se je Ivica izrazil baje tako, da za sedaj Hrvat (hoče pač reči frankovci, kar pa je seveda za nemški list isto kot Hrvat) sicer ne mislijo nanje, kakor ne mislijo ravno tudi na volitev kakoga drugega kralja, vendar hočejo prost in brez pritiska določiti o svoji usodi. Sicer pravi, da ne obstoja med Hrvatimi struja za Habsburžane, čeravno priznava, da je njegova stranka bila legitimistična! V resnici, pravi ta izdajica dalje, da Hrvatji sedaj nimajo nobenega kralja, bodisi Habsburžana, bodisi katerega drugega, katerega bi z veseljem mogli priznati. Hrvatski ideal je prost, popolnoma neodvisna in kolikor mogoče nevturalna ljudovlada (seveda samo hrvatska). Ta ideal se bo pa trajno dal realizirati le na podlagi proste, neovirane samoodločbe. **Ta samoodločba bi se pa dosegla edino le na razvalinah današnje centralistične Jugoslavije.** Mi (Frankovi Hrvatji), pravi, hočemo svojo prostost, mi zahtevamo, da o hrvatski usodi odločajo Hrvatji sami!

Tako in enako se izražata izdajca, nesramnež, ki z nekim povdarkom pravi, da je njegovo bivališče kot »izseljenca« sedaj v Italiji, v resnici pa se pase ob strani harlekina d' Annunzija in njegovih tolovajev ob Judževih groših v slovaški Reki ter skuša po vseh zavidnih sosedi vplivati v njih časopisju na notranje zadeve Jugoslavije. Akoravno smo prepričani, da se Ivici in njegovi sodrgi

nikdar ne bo posrečil razdor ujedinjene Jugoslavije, čutimo se vendar dolžne, opozoriti naše oblasti na pisavo nemško-avstrijskih, posebno graških listov, kateri izza zadnjega dovoljenja uvoza nemškega časopisja v državo SHS, zopet preplavljajo našo zemljo ter sejejo s tem protidržavne misli in razdor. Bo treba zopet prepovedati uvoz tega »šunta«, naj si preskrbijo bralce in naročnike pri Ivici v Italiji, kjer ima ta izdajica dovolj časa pečati se s kolportažo nemškoavstrijskih umazanosti.

## Politične vesti.

Regent Aleksander se je te dni vrnil v Beograd, ker gre za sestavo nove vlade.

**Za sestavo nove vlade. — Protič sprejme pogoje dr. Smodlaka.** Protič je takoj po porazu v seji 13. tm., ko vlada ni dobila kvoruma, postal mehkejši in je javil dr. Smodlaku, da njegov blok (parlamentarna zajednica) sprejme njegove pogoje za sestavo koncentracijske vlade. Kako se bo stvar razvila, še ni jasno v trenutku, ko to pišemo. Zdi se, da se Protič krčevito drži vladnega stolca.

**Načrt volilnega reda.** Načrt volilnega reda, katerega je prejšnja vlada sestavila, je nova vlada »popravila« ter dala natisniti in razdeliti med poslance. Načrt izgleda v kratkih potezah sledeče: Država je razdeljena v volilne okraje. Na Hrvatskem se strinjajo ti okrajji z mejami županstev. Medjimurj spada pod varaždinsko okrožje. Slovenija ima dvoje okrožij; prvo obsega mariborski in celjski okoliš, Prekmurje ter del Koroške okrog Velikovca, drugo pa Kranjsko središči Ljubljana in Novomesto. Dalmacija je eno volilno okrožje, istotako Črna-gora, V Banatu so Veliki Bečkerek, Velika Kikinda in Pančevo; v Bački pa Subotica, Novi Sad in Sabor z Baranjo. Na 40.000 volilcev pride 1 poslanec. Beograd voli 5, Ljubljana 3, Zagreb 4 poslance. **Pravico volitve imajo vsi nad 21 let stari moški.** Posebne določbe se tičejo naseljencev, Madžarov in Nemcev. Na vsaki volilni listini mora biti prvi kandidat z visokošolsko izobrazbo. Sistem je proporcionalen, po D' Houtovem načinu. Sicer pa še ni vse končno veljavno.

**Obupno stanje na Reki.** Mestu grozi lakota. Diktator d' Annunzio ustavlja svojevoljno, kakor kak pirat vse ladje, ki dovožajo živila, bodisi da so iste katerekoli države, na visokem morju ter rekvirira vse zase.

**Iz češko-slovaške ustave.** Na čelu čehoslovaške države stoji predsednik. Republika je urejena centralistično. Država šteje 20 županij, od teh odpada na Češko 10, na Moravsko s Slezijo 4 in na Slovaško 6 županij. Državna zastava je rudeče-belo-modra. Zakonodajno moč ima zbornica poslancev (300) in senat (150). Glasovanje je obče, tajno in enako. Volilni red proporcionalen. Parlament se sestaja najmanj dvakrat na leto, sklepčen je ob prisotnosti najmanj dve tretjini poslancev, ki sklepajo o vojski z dvetretjinsko večino. Če je parlament razpuščen, izvršuje nadzorstvo nad vlado 24 točica, katera je izbrana iz poslanske zbornice in senata. Predsednika republike voli parlament, star mora biti najmanj 35 let. On zastopa republiko pred inozemstvom, napoveduje vojsko po sklepu parlamenta, sklicuje in razpušča parlament, mu vrača zakone, s katerimi se ne strinja. Imenuje in odpušča ministre, višje uradnike in častnike. Ima tudi pravico pomilostitvenja. On ni odgovoren, ampak je za njegove izjave odgovorna vlada. Vsem državljanom brez razlike veroizpovedanja in narodnosti so zajamčene državljanske pravice. Privatno imetje se more odvzeti le s posebnim zakonom. Tisk je svoboden.

**Nemčija.** Splošna stavka, katero je proglasila socialistična stranka, se je pričela takoj z vso strogostjo izvajati. Ponekod je prišlo do demonstracij in krvavih izgrediv, tako v Kielu, kjer je vojaštvo celo streljalo in je bilo več oseb mrtvih. Dne 15. tm. so se pričela pogajanja med staro in novo vlado. Pričakovano se je, da bo sestavljena nova vlada na široki podlagi iz zastopnikov nove in stare vlade.

### Nemir v Nemčiji.

Generalna stavka se je v Draždanih, Lipskem, Kielu, Mannheimu in Münstru popolnoma posrečila. Poboli so se vršili dne 15. marca v Steglitzu, kjer so vojniki ustrelili 3 oseba, 6 pa ranili. V berlinskih mestnih delih spopadlo se je občinstvo in vojaštvo državne brambe. Vojaštvo je u-

porabljalo strojnice ter ubilo in težko ranilo mnogo oseb. V Lipskem je bilo več mrtvih in mnogo težko ranjenih. Izgrediv se javljajo iz raznih mest. Zastopniki antante so odklonili vsak stik z novo nemško vlado, pač pa je antanta brzojavno in s kurtij z jezana s staro vlado, ki se nahaja v Stuttgartu. Berolin je na 20 km v krogu odrezan od ostalega sveta. »Vorwärts« je izšel tiskan na ročno prešo kot letak ter nosi nadpis »Pred koncem«. — Državna blagajna ne plačuje ničesar za novo vlado. Situacija nove vlade se je poslabšala in se pričakuje njen padec.

**Turčija izgine iz Evrope.** Po zadnjih vesteh iz Pariza in Londona, zedinile so se antanta in Amerika na stališču, da mora Turčija izginiti iz Evrope. Prej je hotela antanta pustiti Turčiji v Evropi Carigrad in nekaj ozemlja in tudi Wilson je zagovarjal to stališče. V sled zadnjih vestih o pokolju Armencev s strani turške soldateske, se je pa nazor spremenil tako, da bo dobil sultan poziv, naj se preseli v Azijo. Carigrad zasedejo antantne čete, medtem ko je sklenjeno, da se mora vsa turška vojska razpustiti. Na njeno mesto stopi mednarodno orožništvo, kakor je to bilo v Macedoniji. S tem izgine iz Evrope narod, ki je strahoval vse evropske pokrajine in pod katerim so trpele največ pokrajine naše sedajne Jugoslavije, Srbska, Hrvatska in Slovenija tje gor do Zilje in Osoj. Končno je zadela tudi ta narod zaslužena kazen za peševine njegove pregrehe. Tako končuje janičarstvo!

## MARIBORSKE NOVICE.

**Koncert Glasbene Mladice v Mariboru** se vrši 20. tm. ob 20. uri zvečer v Götzovi dvorani. Društveni orkester, ki bo proizvajal glasbene točke, šteje že nad 50 članov. Sodelovala bo znana koncertna pevka, sopranistka gospa Lovšetova pod vodstvom svojega mojstrskega dirigenta, ravnatelja Maticice g. Topiča.

**Tobačna glavna trafikla v Mariboru,** Aleksandrova cesta 77, je do 7. aprila 1920 potom javnega natečaja razpisana. Enoletni kosmati dobiček je znašal 8.771 kron 55 vin. Položiti se mora, predno se ponudba izroči, 800 K jamščine.

**Cigan v strahu umrl.** V Mariboru so stali pred sodiščem cigani-uzmivci in ubojniki. Enemu izmed njih so tovariši zatrjevali, da je že obsojen na vislice in da bo takoj usmrčen. Cigan se je tako prestrašil, da je bil ves trud paznikov, prepričati ga, da so ga sodrugi nalagali zaman. Umrl je kmalu na to samega strahu.

**Stanovanjska beda v Mariboru** je tako velika, da državna komisija za stanovanja odsvetuje vsem, naj se ne selijo zdaj v Maribor, ker bi morali ostati v vagonih ali pa na cesti.

## CELJSKE NOVICE.

**Kako pojmuje klerikalna vlada »čiščenje«.** Stanovanjska komisija v Celju je na podlagi stanovanjske naredbe hotela spraviti iz Cella okrog 50 tujcev, ki niso naši državljani in mnogi izmed njih tu sploh nikakšnega posla nimajo. Odpovedala jim je stanovanja. Seveda so se gospoda, ki jim dišijo razmere v Jugoslaviji, kar se tiče prehrane, stokrat bolj kot v Avstriji, po vrsti pritožili. In sedaj prihajajo — kakor izvemo — od deželne vlade v Ljubljani po vrsti rešitve teh pritožb v za tuje državljane ugodnem smislu. Bravo, dr. Brejc in tovariši! Tujci naj lepo udobno bivajo v Celju, naši ljudje pa naj se še naprej potikajo po bogve-kakšnih luknjah!

**Vsem, ki se jih tiče!** Zadnje čase dobivamo veliko pritožb o nerednostih na raznih poštinih uradih glede odpreme pisem in podobnega, in vsakdo bi rad, da to objavimo. Tako smo n. pr. ravno danes zopet prejeli pritožbo, da je nekdo 12. tm. oddal v poštni nabiralnik na celjskem peronu ob 18. uri zvečer pismo, ki bi bilo lahko šlo že drugo jutro z jutranjim vlakom na Pragersko. Pismo pa, da je došlo tja še le tretji dan, to je 14. tm. itd.! Zdi se nam, da je v eni in drugi pritožbi morda res kaj utemeljenega, v splošnem pa so vse pritožbe zelo megle, brez konkretnih podatkov. Samo z nerganjem v časopisih, gospoda, ne bomo našega poštnega prometa spravili v pravi normalni tir. Kdor ima utemeljeno, s konkretnimi podatki utrjeno pritožbo, jo naj osebno ali pismeno s polnim imenom javi vodju dotičnega poštnega urada in sicer z vsemi omenjenimi konkretnimi činjenicami vred. Vsak vodja poš-

nega urada je dolžan, takšne konkretne slučaje preiskati in bo to tudi storil. Tako, gospoda, se bodo razmere najhitreje izboljšale, gotovo pa preje, nego samo s splošnimi napadi v časopisju, ki ne vsebujejo nikakšnih konkretnih podatkov. Uradi so danes v naših in ne več v rokah tujcev, in naša dolžnost je, da jim z nasveti in drugače gremo na roke. Kjer pa bi se komu godila krivica, četudi s strani kakoga našega uradnika, tam se pa lahko prizadeti poslužiti tudi javnosti: a tej nasproti je dolžan priti s konkretnimi podatki in ne s splošnimi izpadi!

**Stanovanjska beda v Celju.** Prejeli smo: Ako manjka stanovanj, ustanoviti treba stanovanjski urad, ki naj oddaje stanovanja, ki jih ni. Tako bi človek začel pisati in filozofirati o stanovanjskem vprašanju, ko bi ne bilo tako žalostno, tako grozno. V Ljubljani fungira državni stanovanjski urad, ki ima veliko avtonomijo in polnomoč, da odseljuje iz mestnega okoliša ljudi, ki v mestu niso zaposleni; v poštev prihajajo upokojenci, zasebniki in tuji državljani. V Celju imamo stanovanjsko komisijo, ki se ji pa godi prilično tako kakor našim vladam, da se prav pogosto menjajo in da morejo je malo ali pa nič izvesti in doseči, najsiho še toliko dobre volje in požrtvovalnosti pri članih komisije, ki vrše nevhvaležno, brezplačno delo. In tako imamo danes v Celju tuje državljane, ki žive udobno, istočasno pa imamo rodbine aktivnih državljanov nameščencev brez strehe. Imamo v Celju celo vrsto ljudi, ki bi lahko svoj penzijo preživljali na deželi, pa seče mirno v Celju, zlasti mnogo je oficirskih upokojencev. Kdo je kriv, da se teh ljudi ne odseli? Zahtevamo pojasnila. Pri največji pravičnosti pa mora v Celju primanjkovati stanovanj, kako velik je prirastek oficirskih in podoficirskih rodbin v primeru s predvojnimi časom, ako o prirastku 40 stražniških rodbin niti ne govorimo. In koliko upokojenih uradnikov živi v Celju, na kojih mesta so vstopili drugi, prvi so v stanovanjih, drugi, ki vrše službo, pa na cesti.

**Pevsko društvo »Ojka«.** Radi simfoničnega koncerta v »Unionu«, odpade pevška vaja v četrtek 18. tm. Prihodnja vaja za mešan zbor v ponedeljek 22. tm.

**Za pesnika Jos. Stritarja** so vposlafi nadalje: g. Jakob Zadavec, Središče 100 kron, poštni urad Križovci 30 K. Naprejt!

**Nemški študentje iz Jugoslavije na Dunaju** so si ustanovili svoje društvo »Vereinigung der deutschen Hochschüler aus Jugoslawien«. To je čisto v redu in nimamo proti temu prav nič. Čudno pa se nam zdi, da so si ti gospodje izbrafi med drugimi listi za organe svojega društva dva lista, ki najbolj prostaško in nesramno hujskata proti Jugoslaviji: »Ostdeutsche Rundschau« in »Deutsches Tagblatt«. Čudno in — zanimivo za mišljenje teh nemških študentov iz Jugoslavije!

**Služba paznika za mestni vrt in mestne nasade v Celju** je razpisana do 1. aprila tl. Glej oglas!

## Sokolstvo.

### Proste vaje »Osvobojenja«.

Pri letošnjih sokolskih nastopih bo proizvajalo moško članstvo proste vaje, ki jih je sestavil br. Hofman v Beogradu in so namenjene za posebno točko Jugoslovanskega Sokolstva na zletu v Pragi. Vaje so krasne, zanimive pa radi simbolike: Telovadci opisujejo s kretnjami veliko zgodovinsko dobo srbskega naroda od začetka vojne leta 1914 do rešitve iz sužnosti l. 1918.

### Kratka vsebina je sledeča:

Nič slabega sluteč živi srbski narod mirno na svojih selih in pleše kolo; nenadoma ga prekine ultimatum, ki ga prejme srbska vlada od avstro-ogrške in, ki grozi z zasuzenjem. Zločinskega vmešavanja v svoje pravice Srbija ne more pripustiti, zavrne ultimatum, sklče svoje bojovnike in se postavi v bran. Velike so sovražne čete, umikati se jim mora, a med umikanjem jim daje ljute udarce. Ko pa se pridružijo Avstrijcem še Bolgari, začnejo se za Srbijo temni dnevi; težke misli jo obidejo, odloči se za boj do skrajnosti: udari po Bulgaru, udari proti Avstrijcem, toda roka ji umahne, pred naštevilih sovražniki obnemore težko ranjena; za armado je edina rešitev umik iz domovine in potrjim srcem, zapusti svojo rodno grudo in se poda na težavno pot čez albanske gore. Srbijo zasede tujec, kdor ni mogel ubežati, je zapadel oholemu tiranu; srbski narod je potlačen k tlom, pa četudi je zasuzjen,



kaže proti nasilniku krčevito upornost, kajti upanje na rešitev ga ne zapusti; vzpodbudi ga naenkrat vest o ustanovitvi srbskega rudečega križa in o reorganizaciji srbske armade izven domovine. In res! Srbska vojska se je strnila v močno solunsko fronto, naskočil sovražno bojno črto, jo prode in zabode sovražga v srce. Verige suženjstva so pretrgane, zmagovalci se vračajo in pozdravljajo svoje brate v osvobojeni Jugoslaviji.

Te vaje se zdej že vezbajo v telovadnici in pozivamo vse brate, ki bi pri tukajšnjih prireditvah nastopali pri skupnih prostih vajah, da se jih pridejo nemudoma učiti, da ne bodo preveč zaostali za drugimi in povzročali nepotrebnega dela.

Vaditeljski zbor C. S.

iz jugoslov. dem. stranke.

## Javni shod

### JDS v Celju

se vrši 21. marca 1920 ob pol 10. uri dop. v veliki dvorani Narodnega doma.

Govore bivši minister dr. Kramer, bivši predsednik deželne vlade dr. Zorjav, predsednik JDS za Slovenijo dr. Kukovec in drugi.

Vabimo na shod vse, ki čutijo demokratsko in so za edinstvenost naroda in države!

### DNEVNE NOVICE.

**Skrivalnica št. 2.** Svoj čas smo poročali, da je izdala »Straža« plameneči oklic na svoje pristaše-kmete, naj darujejo prispevke za svojega voditelja in mučenika, urednika Žebota. »Straža« ga je priobčala samo en izkaz darov mariborskih klerikalnih voditeljev, potem pa je o tej veleakciji za hišnega posestnika in dobro plačanega tajnika Žebota molčala. Mogoče je toraj samo dvoje: bodisi, da se ni ne en kmet ogrel za svojega mučenika-voditelja, kar je najbolj verjetno, ali pa se Žebot sramuje povedati, koliko stotakov ali tisočakov je dobil za to, ker je čez nedeljo počival na sodniji. Ali so kmetje sploh odobrili, da so gospodje darovali Žebotu iz blagajne »Kmečke zveze« 100 K? — Torej gospodje iz Cirilove tiskarne, ali se gremo še naprej-skrivalnice?

**Moralčna obsodba šušteršičijanca dr. Vlad. Pegana.** Dne 12. tm. se je vršila pred ljubljanskim okrajnim sodiščem razprava o tožbi dr. Pegana proti dr. Oblaku; slednji je dr. Pegana, ki je znan kot eden najostudnejših šušteršičijanskih politikov in je še danes član klerikalne stranke, očital, da je v zadevi hranišne knjižice gospe Joštove ravnal nepošteno. Dr. Pegan ga je tožil radi žaljenja časti. Dr. Oblak je nastopil dokaz resnice, ki se mu je posrečil, in je bil oproščen. Zanimivo je, da je »Slov. Narod« z dne 13. tm. zalučal dr. Peganu v obraz, da je posredni morilec kmeta Brenčeta, ki ga je demoraliziral avstrijskim vojaškim oblastim.

**Poštni urad v Ljutomeru** z nadpoštarskim mestom je razpisan. Prošnje je vložiti tekom 4 tednov.

**Med Ljutomerom in Mursko Soboto** je otvorjena preko Radinec—Slatine—Radgone brzojavna zveza z Mursko Soboto.

**Izvoz živil ustavljen.** Kakor poroča odsek za prehrano, je poslalo finančno ministrstvo vsem carinarnicam brzojavni odlok, da je ves izvoz živil v inozemstvo ustavljen. Odsek za prehrano ne bo več izdajal izvoznih dovoljenj.

**Čedna družba!** Beograjska »Demokratija« citira iz »Slovenca« z dne 31. julija 1914 sledeče poročilo: »27. tm. je poslanec Terglav (znani klerikalni poslanec!) privedel k straži v Celju nekega fanta, ker je klical »živio Srbija!« Isti dan bi bila razburjena množica kmafu linčala nekega drugega veleizdajalca, ki je kričal »živio Srbija!«

**Jugoslovanski novinarji** so na svojem potovanju v čehoslovaški državi dne 12. tm. prišli tudi na Slovaško. Povsod so bili navdušeno pozdravljeni.

**Poročil se je v Ljubljani** 8. tm. ministrski tajnik, vodja Obuvalnice deželne vlade za Slovenijo, g. Edo R. Kunst, vd. Mally Kammerer.

**Obsojanje vojnih krivcev.** Zavezniki nameravajo dovoliti Avstriji, Bolgariji in Madžarski, da bodo mogle same soditi vojne krivce; edino Turška bo morala izročiti svoje krivce zaveznikom. Zavezniki nameravajo pa tudi ostati pri zahtevi, da jim Nemci izroče Enver-pašo, ako se nahaja kje v Nemčiji. Vest, da je Nemčija svoj čas podala zaveznikom protilisto, v kateri je zahtevala tudi antantne krivce zločinov nad nemškimi podaniki, je baje nemški zunanji minister Müller demoraliziral.

**Internirali so v Zagrebu** gospo Aglajo Frank, ženo znanega izdajice dr. Ivica Franka, ki v zvezi z d' Annunzijem ruje v inozemstvu proti obstanku naše države. Izkazalo se je, da je bila ona po zaupnih osebah v stalni pismeni zvezi s svojim možem, zato so celo ljudje, ki so izpustili Radiča iz zapora, spoznali potrebo, da se jo »iz važnih državnih razlogov« internira.

**Tudi »veličina« svoje vrste.** G. ban Laginja izvedel je zadnje dni svoje drugo veliko delo. Pustil je odstraniti državne zastavice na službenih avtomobilih. To »delo« je baš primerno »velikega bana«, vredno, da se zabilježi v zgodovini vladanja Matka I. z zlatimi črkami. »Hrvat« ima prav, ko pravi, da je ban »veličina svoje vrste«. Francozi bi mu rekli: »Velikan je v svoji stroki, toda njegova stroka je majhna!«

**Vojaška duhovščina** v naši armadi (katoliška, pravoslavna in muslimanska) bo razdeljena v tri činovne razrede. Vojaški duhovni imajo pravico do pokojnine. Papež je imenoval dosedajnega katoliškega generalnega vojnega vikarja Ferdinandu Rožiču v Zagrebu za apostolskega vojnega vikarja. Imenovani bo imel enake pravice, kakor bivši apost. voj. vikar v avstrijski armadi.

**Služba okrožnega zdravnika** v Sv. Juriju ob j. ž. je razpisana.

**Čehoslovaški vojni zakon.** Vojni odsek je predelal popolnoma novi vojni zakon Čehoslovaške. Do sporazuma glede skrajšanja službene dobe, kakor so jo zahtevali socialni demokrati, ni prišlo, radi česar je bila sprejeta 18 mesečna aktivna službena doba z večino glasov.

**Čehi napredujejo nevzdržno.** V Sibiriji se je osnovala »Banka Čehoslovaške Armade« z 12 milijoni frankov kapitala. Ta banka ima nalog, da posreduje med skrajnim istokom preko Sibirije s Čehoslovaško. Čehi povsod v tujini pripravljajo svojemu prometu tla!

**Za knjižnico beograjskega vseučilišča** je določenih iz fonda znanega ameriškega milijonarja Carnegieja 4 in pol milijona dolarjev.

**Pristojbine za brzojavke, predane pri železniških uradnih.** Vsled ministrskega odloka je plačati za brzojavke, predane pri železniških uradnih v Sloveniji, Bosni-Hercegovini in v Dalmaciji od besede dodatno pristojbino 8 vin., torej skupaj 48 v, minimum 4.80 K pri navadnih in 1.44 K, minimum 14.40 K pri nujnih brzojavkah.

**Falziški tisočkronskih bankovcev.** Na ukaz gospoda finančnega ministra se ustanovi pri delegaciji ministrstva finančne v Ljubljani komisija treh članov, da še enkrat pregleda strankam odvzete tisočkronske bankovce kolekovane s sumljivimi kolkami. Ta komisija naj dožene ali so kolkami res potvorjeni ali ne. V to komisijo imenuje delegacija ministrstva finančne enega uradnika kot predsednika komisije in enega strokovnjaka; trgovska in obrtniška zbornica pa pošlje tretjega člana. Izrek komisije o pristnosti kolka bo definitiven. Bankovci, ki jih bo komisija spoznala za prave, se bodo naknadno zamerali pri delegaciji za zameno kronske bankovce.

**Zadružna šola.** Glavna Zadružna zveza priredi v Beogradu letos dvamesečni tečaj za zadružne revizorje in organizatorje.

**Po ljudskem štetju** ima Gradec 157.032 prebivalcev nasproti 151.781 prebivalcem leta 1910. Tekom 10 let je torej narastlo število za komaj 5251 duš.

### DOPISI.

**Slov. Blitrica.** Gostilničarji so silno ogorčeni, ker je vlada ukazala, da morajo biti v mestu gostilne zaprte vsak dan ob 9. uri zvečer in se želijo nad »Novo Dobo«, češ, da je tega ona kriva, ker je pisala o pljančevanju občinskega sosveta. Bilo bi pa bolje, da gostilničarji protestirajo proti gerentu, ki kljub temu, da je pomnožil policijo, ni skrbel za policijske ure, ampak jih je v pohujšanje drugih

sam najbolj kršil. Nek red pa vendar moramo imeti!

**Slov. Blitrica.** Vlada ni odobrila prodaje mestnih vojašnic, ker rabi iste za vojaštvo. Klerikalni občinski svetniki so silno poparjeni in ogorčeni, ker so splavale ogromne provizije po vodi. Čudno, da niso tudi radi teh provizij predlagali na nedeljskem zborovanju protestnih resolucij.

**V Cezanjecih pri Ljutomeru** umrl je nedavno 65 letni, dobro znani posestnik g. Alojz Dunaj. Bil je mnogoletni načelnik domače požarne brambe in član mnogih društev. N. v m. p.

**Velika nedelja.** Naš kaplan Verbajnshek, zvesti patrijot pokojne Avstrije, ne zna, kako daleč sega svoboda. Ker mu dosedajne politiziranje še ni prineslo povoljnih uspehov, se je zagnal še v časnikarstvo. Najbolj na potu so mu »Domovina«, »Kmetijski list« in »Nova Doba«. Dne 10. marca 1920 je delil dekletom v cerkvi listke za velikonočno spoved. V svoji angelski nedolžnosti je zakokodakal dekletom, da ne sme nikdo pri hiši sprejeti »Nove Dobe«, »Kmetijskega lista« in »Domovine«, ker so ti časniki proti veri in proti Bogu. Zapovedal jim je, naj napišejo kar na veliko na tak častnik: »se ne sprejme« in naj jih takoj pošljejo nazaj. Vidi, g. kaplan: ti nam ne boš izpodkopal in uničil vere v Boga, pač pa smo že zdavno izgubili vso vero do tebe. Ti misliš, da si vknjžen pri Veliki Nedelji in da si več kot človek. Ako se smeš odeti z duhovniškim plaščem, si se le zmiraj samo človek. Ne igraj se z ognjem! Ves vojskin čas si igral doma kavalirija, dočim smo mi v smrtni nevarnosti zmrzavali in umirali gladu. Sedaj pa, ko smo svobodni, beremo lahko časnike, katere mi hočemo, ne pa tistih, ki bi nam jih ti narekoval.

### TRGOVINA, OBRT IN NARODNO GOSPODARSTVO.

**Čevljarska zadruga v Celju** je imela svoj redni občni zbor dne 7. marca 1920. Udeležilo se ga je nad 60 članov. Takšne udeležbe še ni bilo, kar obstoji zadruga. Zapisnik zadnjega občnega zbora se odobri. Razpravlja se računski zaključek za l. 1919 in proračun za l. 1920. Debate so se udeležili Sommer, Reicher in Kolšek. Sommer predlaga, naj bi zadruga naredila pismeno vlogo na okrajno glavarstvo, da ono posreduje pri deželni vladi za zadostno količino čevljarskih surovin, ker drugače čevljarski mojstri pri tej draginji svojim stanovskim razmeram ne morejo ugoditi, še manj pa državi, ako nima zadostne količine surovin na razpolago. — Strašek predlaga, naj bi se mojsterske pristojbine plačale kakor prejšnja leta, namreč 12 K letno. To se odobri. — Kodela prebere cenik, katerega so si sestavili čevljarski mojstri pri sedanjih draginji, in predlaga, naj se takoj natisne, da ga bodo imeli člani vidno razobešenega v svojih delavnicah. Reicher predlaga, naj se volijo trije delegati v obrtno zbornico v Ljubljani. Ti so: Pušnik, Reicher, Kolšek. — Pri slučajnostih se oglasi Kolšek in razloži, kakšen namen ima podporni sklad; navaja člane, naj bi se položil temelj K 100.—, katere se naj vzame iz prebitka 1919. Prihodnje leto naj bi surovinska zadruga čevljarjev v Celju podelila K 500.—. In tako bi rasteł kapital, iz katerega bi črpali onemogli mojstri in njih vdove. Konečno se mojstre prost, naj pazijo na fušarje in naj vsak tak slučaj ovadijo čevljarski zadrugi. Le mojstri lahko to stvar odpravimo in vlada nam pri tem itak pomaga.

**Opozorjamo na veliki obrtni shod,** ki se skljuje za Brežice na prihodnjo nedeljo dne 21. tm. Obrtništvo iz Celja naj se ga udeleži v kar največjem številu. Občesloven. obrtno društvo v Celju.

**Šoštanj.** Pri nas se že več časa pripravljata ustanovitve samostojnega obrtnega društva. Na poziv tukajšnjega voditelja obrtnega gibanja g. Volka se je v nedeljo 14. tm. v hotelu »Jugoslavija« zbralo jako lepo število obrtnikov iz Šoštanja in iz bližnje okolice, tako da je velika hotelska dvorana bila popolnoma zasedena. Obiskala sta shod v družbi celjskih obrtnikov g. Založnik kot tajnik Občeslovenskega obrtnega društva, ki je poročal o organizaciji obrtništva, in tajnik Zadružne Zveze g. Janko Lešničar, ki je govoril o zadružništvu. Vnela se je na shodu tudi zelo zanimiva debata radi nameravane ustanovitve »Samostojne obrtne stranke«. Shod se je soglasno izrekel proti ustanavljanju politične stran-

ke in za tesno stanovsko organizacijo. Ustanovitev obrtnega društva za šoštanjski okraj se je sklenila in bo ustanovni občni zbor sklican za ves okraj na belo nedeljo. Takrat pa vsi obrtniki iz šoštanjskega okraja na krov!

**Brežice.** Pri nas se je ustanovilo Slovensko obrtno društvo za Brežice in okolico. Društvo se je začelo lepo razvijati in skljuje za prihodnjo nedeljo dne 21. tm. velik obrtni shod ob 9. uri dop. v bivšo nemško hišo v Brežicah. Na dnevnem redu so zelo važne razprave o obrtniškem kreditu, o skupnih delavnicah, o nakupovalni zadrugi, o električnem obratu, o bolniškem in starostnem zavarovanju, o obrtniški politiki. Govorijo tudi govorniki iz Celja in po možnosti tudi iz Ljubljane. Obrtniki brežiškega okraja, kličete se k polnoštevilni udeležbi.

**Slovenjgradec.** V nedeljo dne 14. marca vršil se je v hotelu »Beograd« izvanredno lepo obiskani obrtniški shod, katerega se je udeležilo obrtništvo iz mesta in bližnje okolice, kakor tudi posamezni delegati iz Dravograda, Meže in Marbeka. Predsedoval je shodu načelnik tukajšnje kolektivne zadruga g. Günther. Poročala sta g. Lešničar iz Celja o obrtnih, kreditnih, nakupovalnih, prodajnih in produktivnih zadrugah in tajnik Občeslovenskega obrtnega društva g. Založnik o važnosti stanovske organizacije. Navzoči so predavali sledili z velikim zanimanjem in se je sklenilo ustanoviti za slovenjgraški okraj obrtno društvo, ki se priklupi Občeslovenskemu obrtnemu društvu v Celju.

**Jugoslovanske banke v Ameriki.** Zadnji čas so naši izselenci v Ameriki osnovali Slavensko Amerikansko banko v San Francisko s 500.000 dolarji glavnice. V Čilu obstoji tudi že dalj časa banka s 3 milijoni petet kapitala. Centrala je v Punta Arenas, podružnice pa ima v Anto Fagosti, Porvenire in Natalesu. Snuje se sedaj še zavarovalnica v Valparajzu.

**Vstop v žrebčarno na Selu pri Ljubljani.** Ker se razširja med konjerejci nerušna vest, da je zabranjen vstop v žrebčarno in žrebetišče, naznanjamo, da je dovoljen vstop vsakemu, če se prijavi na žrebčarno pri straži, v žrebetišču pri podčastniku; to pa zavoljo tega, da ne hodijo nepoklicanci in dvomljivi elementi v žrebčarno, pa tudi iz vojaških in veterinarskih ozirov. Poveljstvo žrebčarne.

**Industrijsko-trgovski muzej.** V zagrebški »Domovini« je napisal macedonski poslanec Agatonovič članek, v katerem se zavzema za ustanovitev industrijsko-trgovskega muzeja, kjer bi naj na eni strani bili zbrani vzorci vsega blaga, kar ga lahko iz naše države izvažamo, na drugi strani pa vzorci vsega blaga, ki ga lahko od drugod uvažamo.

### RAZNE VESTI.

**Denar iz Jugoslavije v Italijo utihotapljal** je kurir italijanskega poslanika, podnarednik italijanskih karabinerjev. Aretirali so ga te dni blizu italijanske meje. Našli so pri njem 1 kg srebrnega denarja, ki ga je nameraval utihotapiti čez mejo. Prepeljali so ga v Beograd.

**Najditelj severnega tečaja, Robert Peary,** je po poročilih iz Washingtona umrl v visoki starosti. Odkril je severni tečaj septembra l. 1910.

**Strah na vlaku.** Ko je preteklo soboto vozil osebni vlak na progi Zidamnost-Zagreb mimo postaje Zaprešič, prišel mu je na isti progi nasproti tovorni vlak in bila bi trčila, da ni bil strojevodja osebnega vlaka mož na mestu. Hladnokrvno je vstavil ter peljal vlak nazaj v Zaprešič, kjer se je tovorni vlak zamogel izogniti. Vkljub temu je pa nastala v vlaku velika panika, ljudje so skakali iz vozov, metali prtijago skozi okna, celo skakali pri mestu v vodo. K sreči ni večjih poškodb. Dan poprej se je na isti progi odpela lokomotiva z 2 vagonoma ter sama dirjala po tiru, osebni vagoni pa so je čeli s svojo lastno silo za njo. Ljudstvo je domnevalo, da bosta trčila 2 vlaka skupaj in je tudi hitelo se reševati, vendar tudi tokrat ni bilo večjih poškodb.

**Avstrijskim verižnikom bo huđa predla,** ker se zbornica bavi s predlogo o zakonu zoper verižnike, tatove, vlomilce in oderune, za katere se naj osnujejo posebna sodišča, ki bodo postopala slično, kakor prekri sed. Obdolžence bodo postavili pred sodišče takoj brez pismene obtožbe in sme obravnavanje in postopanje trajati kvečjemu tri dni. Obdolžence se bodo takoj izvršile. Taka sodišča bi potrebovali pač tudi pri nas!



**Aretrani veletihotapec.** V Zagrebu so 8. tm. aretirali gališkega žida Salomona Fingerhuta, ki je pred nekaj dnevi pripeljal čez Spilje za 60 milijonov kron tisočakov s ponarejenimi kolki. Takrat je Fingerhut v Siplju, ko so zasačili njegov kovček, pustil vse tam in zginil. Sedaj so ga pa v Zagrebu »uapsili« in prepeljali v ljubljanske zapore.

## Zadnja poročila.

### Pogajanja za koncentracijo.

Beograd 16. marca. Dr. Smodlaka in dr. Drašković se posvetujeta o sestavi koncentracijske vlade. Parlamentarna zajednica je sprejela zahteve dr. Smodlake. Seje narodnega predstavništva vršile so se včeraj in danes. Na to bo parlament odgođen za 8 dni.

### Preobrat v Nemčiji.

Monakovo 16. marca. Bavarski deželni zbor je imel kratko sejo, da sprejme poročilo o odstopu sedajne vlade. Po prekinjenju je bila volitev novega predsednika, ki bo objavil izjavo vlade, da vrhovno poveljstvo prevzeme jamstvo, da nobena monakovskih čet ne bo v prihodnjih dneh razbila deželnega zbora.

Stuttgart 16. marca. Podružnica Wolffovega urada poroča: Državni predsednik Ebert je izjavil, da o sporazumu s sovražniki ustave ne more biti govora ter zahteva, da berlinska vlada brezpogojno odstopi. Situacija za prejšnjo vlado postala ugodnejša. Smoter narodne skupščine v Stuttgartu je, da zagotovi ustavo in vspostavi javno varnost. Uporne čete morajo zapustiti Berlin in se razpustijo.

Monakovo, 16. marca. Uradno se objavlja z lepaki, da so državnoobrambne, policijskobrambne in obrambne čete, ki obstojijo iz meščanstva pripravljene vzdržati v mestu mir in red ter javno varnost.

Dresden, 16. marca. V mestu so se vršili boji pri poštnem uradu, na grajskem in starem trgu pred mestno hišo. Ugotovilo se je brezdvomno, da so špartakisti streljali raz streh na množico. Generalna stavka je prenehala. Železnični promet je zopet vspostavljen.

Stuttgart, 16. marca. V Bratislavi so hudozveno tla za preobrat ugodna. Prostore glasila večin. socialistov »Volksrecht« so pristaši nove vlade razbili. Nova vlada je izjavila, da bo v slučaju kake pobune pustila pri vsakem podjetju ustreliti po 10 mož.

### Meščanska vojska na vidiku.

Nauen, 16. marca. Universelle Service (Vigaunt) poroča iz Berlina, da je položaj med Ebertovo in novo vlado tak, da je meščanska vojna neizogibna. Revolucijonarji pridobivajo vedno večjo moč. Neodvisni pozivljejo na generalno stavko tudi proti Ebertovi vladi, ki je ravno tako nepostavna, kakor berlinska. Mednarodna vojna četa v Berlinu je pri-

pravljena, da varuje tam nahajajoče se mednarodne komisije in njihove člane ter jih v slučaju izbruha meščanske vojne spravi iz Berlina na varno. Situacija v hotelu Adlon, kjer se nahaja antantna misija, je kritična; celo noč so prasketale puške. V vladni pisarni sedi od sobote že tretji tiskovni šef, ki izdaja pomirljive vesti, ki pa nikakor ne odgovarjajo resničnemu položaju.

Berlin, 16. marca. Stara vlada je poslala letalo, ki je krožilo od 4.—5. ure popoldne nad Berlinom ter metalo letake na mesto, v katerih se objavlja, da saksonski in bavorski polki stojijo zvesto ob strani vlade ter se zbirajo na pohot proti Berlinu. Letalo so s strojnicami in puškami močno obstreljevali, vendar brezuspešno.

### Izvoz papirja iz Čehoslovaške ustavljen.

Praga, 16. marca. Včeraj se je vršila tu enketa izdelovalcev in trgovcev papirja. Sklenilo se je ukiniti izvoz papirja za dvomesečno dobo, ker je v inozemstvu pomanjkanje papirja in tudi domača potreba še ni zasigurana. Izvoz neohodno potrebne množine dovoljeval bo od slučaja do slučaja ministrski odsek.

### Poletni čas v Avstriji.

Dunaj, 16. marca. Kabinetni svet je sklenil vpeljati poletni čas od 5. aprila do 13. septembra 1920.

### Muči Vas glavobol? Zobobol?

Trganje v udih? Malo Fellerjevega pravega Elza Fluida in odpravljene so bolečine! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 36 K, Fellerjev Elza mehtolni črtnik, en komad 4 K - v.

**Želodec vam ni v redu?** Nekaj pravih Fellerjevih Elza-kroglic! Te so dobre! 6 škatlic 18 K. Pravi balsam 12 steklenic 36 K. Prava švedska tinktura 1 velika steklenica 15 K. Omot in poština posebej, a najceneje.

**Evgon V. Feller, Stubica dolnja, Elsa-trg št. 356. Hrvatska. 1590 B 15-6**

Št. 1454/20.

## Razglas.

Finančno ministrstvo je s svojo naredbo z dne 26. februarja t.l., št. 6354, odredilo, da zamenjava markiranih novčanic za kronsko-dinarske v nikakem slučaju ne bo podaljšana in sicer za tisočkronske v Srbiji in Črnigori preko 5. marca t.l. a v ostalih pokrajinah kraljestva preko 15. marca t.l., za stokronske pa preko petnajstega aprila t.l. in bo vsak poedinec sam trpel škodo, ako ne bo predložil v določenem roku svojih markiranih kron v zameno.

Vsi posestniki markiranih kronskih novčanic pa se vabijo da neglede na določeni skrajni rok čimprej iste predlože v zamenjavo, ker to zahtevajo splošni državni interesi.

Mestni magistrat celjski,  
dne 12. marca 1920.

Za vladnega komisarja:  
Poljanec I. r.

398 1

## Razpis službe cestnega mojstra.

Pri okrajnem zastopu Marenberg se razpisuje služba cestnega mojstra z letno plačo 3000 K. Služba se lahko opravlja kot postranska služba zraven druge glavne. Prošnje je vložiti do 10. aprila 1920. Okr. zastop Marenberg, 14. 3. 1920.

Vladni komisar:  
**ing. Pahernik.**

393 1

## Razpis.

Celjsko olepševalno društvo odda službo **paznika** za mestni vrt in mestne nasade.

Plača po dogovoru.

Prošnje, v katerih je navesti zahteve glede prejemkov, je vložiti osebno najkasneje do 1. aprila t. l. pri društvenem predsedniku.

Predsednik olepševalnega društva:  
394 2-1 **Šubic** I. r.

## Sprejemem več monterjev

proti dobri plači, ki so večji dela pri mostovnih in vagonskih tehtnicah.

Tovarna tehtnic 391 5-1

**Ivan Rebek, Celje.**

## Prodam

1 decimalno tehtnico, še skoraj novo in 2 para novih moških čevljev št. 43.

Vpraša se v gostilni 382 2-2

**Kunst v Žalcu.**

Sprejemem takoj čevljarskega pomočnika in učenca. Josip Plevčak, Celje, Zavodna 40. 389 3-2

## Pomočnika

za trgovino z mešanim blagom in deželnimi pridelki sprejme 392 1

**Maks Robič**  
v Središču ob Dravi.

### Zatekel se je pes

črn, srednje velik doberman, prirezana ušesa in rep. Kdor ga pripelje ali zve zani, dobi dobro nagrado. Javiti je v graščini na Prešniku (Majberg) ali v Celju, Razlagova ulica 5/1. 390 2-2

## Vinogradno kolje

iz kostanjevega lesa ima na prodaj

**Ivan Čmak,**  
lesni trgovec, Gomilsko.

♦♦♦♦♦♦ 378 3-3 ♦♦♦♦♦♦

## Paznika

iščemo za tovarno apna.

Ponudbe pod šifro „Paznik 852“ na **Blocknerjev anončni zavod,** Zagreb, Jurjevska 31. 384 3-2

**Stole, žimnice, razno pohištvo**

in **tapetniške izdelke** ima v

založbi: **Marija Baumgartner**

287 156-58 **Gospodskva ulica 25.**

Naročila se izvršujejo točno in solidno.

## Rud. Zontič

**Celje, Kocenova ulica 2**

(v bližini kolodvora).

Izdolovanje vseh

vrst čevljev, od

praprostih do naj-

finjših po dnev-

nih cenah. 45 -4



## Za veliko noč

priskrbite se pravočasno. Novodospela pošiljatev, kakor rozine, grozdčiči, smokve, rožiči celi in mleti, bomboni, čokolada, domači med, olje, kis vinski in sadni ter vso drugo specerijsko blago priporoča specerijska trgovina **na debelo in drobno**

## FRANC KOLENC, Celje, Narod. dom.

Velika zaloga »LURION«, s katerim si napravite za malo denarja četrt kg finega čistila (kremo) za čevlje.

Kupim vsako množino rabljenih steklenic, laneno seme, fižol ter vse druga deželne pridelke. 397 2-1

Deteljno seme lucerna, čebulček, barva za obleko v zalogi.

## Sprejemem koncipijenta.

Odvetnik dr. V. Kukovec Celje.

## WINO na debelo!

**BRAČA KASTL**  
ZAGREB, Gunduličeva ulica 14.

Telefon št. 21-28. 369 26-4

# POSOJILNICA V CELJU

USTANOV. LETA 1880 **NARODNI DOM** RES. FOND 500.000 K

**SPREJEMA** hranilne vloge in jih obrestuje od dne vloge do dne vzdiga **DAJE** posojila na vknjižbe in na menice. **OTVARJA** trgovske in obrtne kredite.

126 24-5

STANJE HRANILNIH VLOG  
NAD 24.000.000 KRON